

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พรรคประชาธิปัตย์ก่อตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่มาจากขุนนางเก่า เจ้านายเก่า และผู้ที่มีแนวคิดทางการเมืองที่ตรงข้ามกับคณะราษฎร ดูเหมือนว่าจุดมุ่งหมายเรื่องแรกของพรรคนี้ก็คือเพื่อเป็นพรรคฝ่ายค้านของรัฐบาลคณะราษฎร คณะผู้จัดตั้งที่สำคัญคือ นายควง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรค ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นรองหัวหน้าพรรค และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นเลขาธิการพรรค ในระยะแรกแห่งการก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์ พรรคได้ประกาศอุดมคติบางประการเพื่อจรรโลงระบอบประชาธิปไตยและสร้างสรรค์สังคมไทยไว้ในแง่ของอุดมคติทางการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ประกาศว่าพรรคนี้ไม่สนับสนุนระบอบเผด็จการไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดๆ ประการสำคัญนับตั้งแต่ นายควงจัดตั้งรัฐบาลชุดที่ 3 บริหารประเทศเป็นต้นมา ได้ปรากฏข้อขัดแย้งระหว่างคณะรัฐบาลกับคณะรัฐประหารหลายประการ กล่าวคือการแทรกแซงของคณะรัฐประหาร คณะรัฐประหารได้เข้าแทรกแซงการบริหารของรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการทางด้านทหาร สำหรับนโยบายทางเศรษฐกิจ อุดมการณ์ที่ปรากฏชัดมีว่าพรรคนี้เคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล และการสืบมรดก ในยุคนี้พรรคประชาธิปัตย์มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นพรรคฝ่ายค้านรัฐบาลอันทรพลัง เป็นปากเสียงแทนประชาชน และมุ่งมั่นที่จะปลูกฝังอุดมการณ์คือประชาธิปไตยสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง

ในช่วงระหว่าง พ.ศ.2511-พ.ศ.2519 เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในพรรคประชาธิปัตย์ค่อนข้างมาก กล่าวคือพรรคประชาธิปัตย์กลายเป็นพรรคที่มีสมาชิกรุ่นหนุ่มที่มีแนวทางเสรีนิยม เป็นองค์ประกอบสำคัญและมีอิทธิพลอยู่ภายในพรรคเป็นอย่างมาก ในช่วงดังกล่าวจึงมีการรวมตัวของสมาชิกพรรคที่มีแนวทางเดียวกันเป็นกลุ่มย่อยอย่างน้อยที่สุด 3 กลุ่ม อยู่ภายในพรรคกล่าวคือ กลุ่มหัวเก่า เป็นกลุ่มที่มีแนวความคิดยืนหยัดอยู่กับนโยบายดั้งเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ หรืออนุรักษนิยม เช่น ธรรมานุญ เทียนเงิน, สัมกร สุนทรเวช, มงคล สิมะโรจน์, ส่งสุข ภัคเกษม ได้ชื่อว่าเป็นฝ่ายขวาของพรรค กลุ่มเสรีนิยมหรือกลุ่มหนุ่มหรือฝ่ายซ้ายของพรรค เช่น ชวน หลีกภัย, ขุนทอง ภูผาเดียน, บัญญัติ บรรทัดฐาน, วีระ มุสิกพงษ์, พรรณทิพา วัชรโรบล, อำนาจ สุวรรณศิริ กลุ่มกลางๆกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนจังหวัดกรุงเทพ เช่น พิชัย รัตตกุล, อาคม สรสุชาติ

สนอง คูจินดา, ชนะ รุ่งแสง, นิธิพัฒน์ ชาลีจันทร์ และไกรสร ดันติพงษ์ (สังคีต พิริยะรังสรรค์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร 2539: 98)

ถึงเวลาเปลี่ยนหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย ในเวลานั้นไม่ได้ประเมินว่าพรรคไทยรักไทยของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งอย่างถล่มทลาย แต่ไทยรักไทยก็ได้รับเลือกตั้งเข้ามามากเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลได้ เหตุนี้พรรคประชาธิปัตย์จึงจำเป็นต้องปฏิรูปพรรคอย่างเร่งด่วน ในเวลานั้นนอกจากนายชวน หลีกภัยตัวเลือกที่เหมาะสม คือ นายสุภชัย พานิชภักดิ์ แต่นายสุภชัยก็มีข้อจำกัดคือไม่อยากจะลงแข่งกับใคร ถ้าให้เป็นหัวหน้าพรรคโดยไม่ต้องแข่ง นายสุภชัยคงยินดีจะรับตำแหน่ง นอกจากนายสุภชัยแล้วตัวเลือกที่น่าสนใจอีกคนหนึ่งคือ นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ แต่นายธารินทร์แห่งหน่ยการเมืองไทยและอาจจะใช้ชีวิตอยู่อย่างสงบ จึงปฏิเสธในการลงชิงตำแหน่งหัวหน้าพรรค เมื่อถึงทางตันเรื่องหัวหน้าพรรคในที่สุด นายนิพนธ์ บุญญามณี ก็เสนอชื่อนายบัญญัติ บรรทัดฐาน โดยมองว่าน่าจะเป็นที่ยอมรับของคนภาคใต้ได้ ถ้าเป็นนายอภิสิทธิ์คนใต้อาจจะยังไม่ยอมรับเว้นแต่นายชวนออกโรงสนับสนุนเต็มตัว แต่สมาชิกพรรคในเวลานั้นค่อนข้างมีอคติกับนายอภิสิทธิ์จึงโอนเอียงมาทางนายบัญญัติ การทาบตามจึงเกิดขึ้นจนในที่สุดนายบัญญัติก็ตอบรับ

เวลาผ่านไปกระทั่งปลายเดือนเมษายน พ.ศ. 2546 ในช่วงที่มีการเลือกตั้งมีการต่อสู้ภายในพรรค เริ่มต้นขึ้นในช่วงเวลาการประชุมใหญ่ของพรรค เมื่อเทียบกันสองคนระหว่างนายบัญญัติกับนายอภิสิทธิ์แล้ว นายอภิสิทธิ์เป็นคนที่มีสีสันกว่า เวลาไปไหนมักจะมีคนมาขอถ่ายรูปด้วยเสมอ ในขณะที่นายบัญญัตินั้นมีบุคลิกคล้ายๆกับหนังสือชาวกูรง คือเวลาทำอะไรจะไม่ทำมากได้แต่ยิ้มๆ การเสนอชื่อนายบัญญัติเพื่อมาลงแข่งกับนายอภิสิทธิ์ในด้านหนึ่งเป็นการเปิดโอกาสครั้งสำคัญให้นายบัญญัติพิสูจน์ตนเอง แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ทำให้นายบัญญัติตกที่นั่งลำบาก เพราะเมื่อเทียบกันภายนอกแล้ว การยอมรับในตัวนายอภิสิทธิ์นั้นน่าจะมีสูงกว่า นายบัญญัติจึงไม่ได้แข่งกับนายอภิสิทธิ์เท่านั้น แต่ต้องแข่งกับกระแสสังคมที่ชื่นชมในตัวนายอภิสิทธิ์ด้วย ประการสำคัญพรรคประชาธิปัตย์น่าจะเป็นพรรคการเมืองพรรคเดียว ที่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันเพื่อชิงตำแหน่งหัวหน้าพรรคได้ นับเป็นข้อน่าชมเชยยิ่ง ในขณะที่พรรคอื่นตำแหน่งหัวหน้าพรรคมักผูกขาดอยู่กับคนเพียงคนเดียว การประชุมเพื่อเลือกหัวหน้าพรรคจึงเป็นไปตามระเบียบเท่านั้นหาได้มีการแข่งขันกันจริงๆ

การครบวาระของกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ชุดเก่าที่มี นายชวน หลีกภัย เป็นหัวหน้าพรรคในการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ชุดใหม่ เริ่มด้วยการเลือกตั้งหัวหน้าพรรค ซึ่งมีผู้สมัครแข่งขันกัน 3 คน คือ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน, นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนายอาทิตย์ อุไรรัตน์ เมื่อสรุปผลการลงคะแนนเสียงของ ส.ส. กรรมการบริหารพรรค และ

ตัวแทนสาขาพรรคประชาธิปัตย์ทั่วประเทศ ปรากฏว่านายบัญญัติได้รับไว้วางใจจาก ส.ส.ทั้งสองระบบ คือ ระบบบัญชีรายชื่อ และ ส.ส.เขตเลือกตั้งให้ขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคถึง 53 คน ส่วนนายอภิสิทธิ์ได้รับคะแนนเสียงจาก ส.ส. ทั้งสองระบบมากถึง 59 คน ขณะที่นายอาทิตย์ได้รับไว้วางใจจาก ส.ส. เพียง 4 คน เท่านั้น ส่วนคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ลงคะแนนให้นายบัญญัติ 19 คน ลงคะแนนให้นายอภิสิทธิ์ 12 คน และลงคะแนนให้นายอาทิตย์ เพียง 1 คน ขณะที่สาขาพรรคลงคะแนนให้นายบัญญัติ 91 คน ลงคะแนนให้นายอภิสิทธิ์ 79 คน และลงคะแนนให้นายอาทิตย์ 12 คน ซึ่งสรุปผลการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายบัญญัติได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคตามความคาดหมาย โดยได้รับคะแนนรวมถึง 48.05 เปอร์เซนต์ ขณะที่นายอภิสิทธิ์ได้รับคะแนน 45.26 เปอร์เซนต์ จัดว่าเป็นชัยชนะที่เฉียดฉิว แต่ทั้งคู่ก็ทิ้งห่างนายอาทิตย์ไปอย่างลิบลิ้ง เพราะคะแนนรวมของนายอาทิตย์ ได้เพียง 4.75 เปอร์เซนต์เท่านั้น ในบรรดาหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์จากอดีตถึงปัจจุบัน 6 คน คือ นายควง อภัยวงศ์ หรือ พันตรีหลวงโกวิทอภัยวงศ์, ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช, พันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์, นายพิชัย รัตตกุล, นายชวน หลีกภัย และนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ปรากฏว่านายบัญญัติกับนายชวน มีฐานะการเงินส่วนตัวน้อยที่สุด เห็นได้จากการแจ้งทรัพย์สินเมื่อครั้งนายบัญญัติดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือ “มท. 1” เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2543 ปรากฏว่ามีทรัพย์สินรวม 9,044,279 บาท ครั้นพ้นตำแหน่งวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 มีทรัพย์สินอยู่เพียง 9,112,872 บาทเท่านั้น ฐานะของนายบัญญัติเมื่อเปรียบเทียบกับฐานะหัวหน้าพรรคไทยรักไทยที่ชื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แล้วปรากฏว่าฝ่ายหลังนั้นมีทรัพย์สินส่วนตัวและของครอบครัวมากกว่า 50,000 ล้านบาท หากนับรวมกิจการทั้งหมดที่อยู่ในเครือญาติชินคอร์ป ก็จะมีถึง 200,000 ล้านบาท หรืออาจจะมากกว่านั้น เมื่อย้อนดูเรื่องราวในอดีตพบว่าทรัพย์สินของนายบัญญัติก็ตกเป็นข่าวได้เหมือนกัน นั่นก็คือช่วงที่เขาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถูกนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามคือ นายอดิสร เพียงเกษ แฉกรณีหุ้นบริษัทศรีสุพรรณ เทรดดิ้ง จำกัด ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ว่าไม่ได้แจ้งทรัพย์สินที่ถือครองอยู่เป็นมูลค่า 1,000,000 บาท ต่อ ป.ป.ช. แต่ในที่สุดหลังจากชี้แจงต่อ ป.ป.ช. ว่าไม่มีเจตนาจะปกปิดเพียงแต่ “ลืม” แจ้งเท่านั้น อีกเหตุผลข้อหนึ่งก็คือการไม่ชี้แจงก็ไม่ได้ทำให้เจ้าตัวได้ประโยชน์ หรือเสียประโยชน์ ซึ่ง ป.ป.ช.ก็เชื่อตามคำชี้แจงนั้น ซึ่งในที่สุดนายบัญญัติพ้นข้อกล่าวหานั้นไปได้

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใน พ.ศ. 2518 เป็น ส.ส. หน้าใหม่ของพรรคประชาธิปัตย์ สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต หากเปรียบเทียบเส้นทางการศึกษาระหว่างนายบัญญัติ และนายชวน ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ นายชวนมีคุณวุฒิสูงกว่า นั่นเป็นเพราะสำเร็จการศึกษาทางด้านกฎหมายทั้งนิติศาสตรบัณฑิต และเนติบัณฑิตไทย ส่วนนายบัญญัตินั้นสำเร็จนิติศาสตร์เพียงอย่างเดียว หลัง

สำเร็จการศึกษาก็สมัครเข้ารับราชการยาวนานกว่า 5 ปี แล้วในที่สุด พ.ศ. 2518 ก็ตัดสินใจอำลาชีวิตข้าราชการลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิตของนายบัญญัติถือเป็นการเริ่มต้นชีวิตการทำงานครั้งใหม่อันได้แก่การเป็น “นักการเมืองอาชีพ” เป็นส.ส.ในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ 13 สมัย ในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับการเลือกตั้งถึง 79 คน เป็นที่น่าสังเกตว่าวิกฤตทางการเมืองครั้งสำคัญ พ.ศ. 2535 ส่งผลให้หัวหน้าพรรคที่ชื่อชวน หลีกภัย ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 20 ของประเทศไทย และช่วงที่นายชวนขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนี้เอง นายบัญญัติก็ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ในฐานะที่เป็น ส.ส.อาวุโส ที่มีประวัติการทำงานทางการเมืองให้แก่พรรคประชาธิปัตย์ การก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีคนที่ 1 ในรัฐบาลนายชวน เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2535 นับเป็นบททดสอบทางการเมืองครั้งสำคัญของนายบัญญัติ เพราะการดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีคนที่ 1 หมายถึงการเป็นนายกรัฐมนตรีรักษาการ หรือรักษาราชการแทนเมื่อนายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อนายกรัฐมนตรีเดินทางไปราชการยังต่างประเทศ ในช่วงที่เป็นรองนายกรัฐมนตรี แม้นายบัญญัติไม่มีผลงานใดโดดเด่น แต่ก็เป็นที่คาดหมายกันว่าเขาคือหนึ่งในทายาททางการเมืองของนายชวน ที่มีบารมีและบทบาททางการเมืองเหนือกว่า ส.ส.คนอื่น ๆ ในพรรคประชาธิปัตย์ จะเป็นรองก็แค่ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ เท่านั้น นายชวนก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 ในการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ นายบัญญัติได้เป็นรองนายกรัฐมนตรี และต่อมายังควบตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย เป็นการควบตำแหน่งแทน พล.ต.สนั่น ที่ต้องเว้นวรรคทางการเมือง (สารประชาธิปัตย์ 2546: 3)

บทบาททางการเมืองของนายบัญญัติในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภา คือการออกกฎหมาย เป็นการทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติเพื่อเป็นเครื่องมือให้รัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน นายบัญญัติในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ริเริ่มเสนอกฎหมายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการประกาศอุดมการณ์ของพรรคจะดำเนินการทางการเมืองโดยวิถีทางอันบริสุทธิ์ และด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อประชาชน มุ่งมั่นที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริตทุกรูปแบบอย่างจริงจัง ด้วยนโยบายและมาตรการ “รื้อ-แก้ไข-ลงโทษ-ทวงคืน” การพยายามแก้ไขในสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นายบัญญัติพยายามผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยการทำสัญญาของหน่วยงานภาครัฐขึ้นมาใหม่ โดยเสนอมาตรการป้องกันและมีบทลงโทษที่รุนแรงกับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในฐานะตัวการหรือผู้สนับสนุน ทั้งฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการประจำและเอกชน พร้อมกับได้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการถือครองหุ้นของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และคู่สมรส รวมทั้งบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพื่อป้องกันการตีความ

และเพื่อให้การใช้กฎหมายเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการต่อมา นายบัญญัติพยายามผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อป้องกันการครอบงำองค์กรอิสระ ปัจจุบันกระบวนการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระแทบทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) และคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มักจะถูกครอบงำจากฝ่ายบริหารที่มีเสียงข้างมากอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เนื่องจากการกำหนดให้มีสัดส่วนตัวแทนของพรรคการเมืองรวมอยู่ในกระบวนการสรรหาค้วย ทำให้ผลของการสรรหาขาดความสมดุลและนำไปสู่การแต่งตั้งบุคคลที่มีความโน้มเอียงไปในทางการเมือง ขาดความเป็นอิสระในการใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยในการทำหน้าที่ ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อประเทศชาติและประชาชน นายบัญญัติจึงเสนอให้ยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองในกระบวนการสรรหา โดยให้การสรรหาคำเนินการไปได้อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้อย่างแท้จริง ไม่มีความโน้มเอียงไปในทางการเมือง

ประการสำคัญ ร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อจำกัดการถือครองที่ดิน ซึ่งความจริงในประมวลกฎหมายที่ดินแต่เดิม ก็มีการจำกัดการถือครองอยู่แล้ว คือเพื่อการอยู่อาศัยน้อยมาก มากขึ้นเมื่อถือครองเพื่อการพาณิชย์และอุตสาหกรรม และมากขึ้นอีกเมื่อถือครองเพื่อการเกษตร แต่ต่อมาก็ได้มีการแก้ไขโดยคำสั่งคณะปฏิวัติในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อ้างเหตุผลเป็นการขัดขวางการพัฒนาการทางด้านอุตสาหกรรม และทางด้านการเกษตรของประเทศ เห็นควรให้ยกเลิกข้อจำกัดการถือครองเสีย และก็จึงเป็นเหตุให้คนรวยถือโอกาสถือครองที่ดินได้มากเกินไปจนความจำเป็น ราคาที่ดินก็จึงสูงขึ้น เป็นเหตุให้คนยากจนกลายเป็นชนชั้นไร้อำนาจที่ดินมากขึ้นทุกที การเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้มีการจำกัดการถือครองที่ดินตามเดิม แต่สำหรับการถือครองเพื่อการพาณิชย์ อุตสาหกรรม และเพื่อการเกษตร แม้จะจำกัดในเบื้องต้น แต่ถ้าผู้ประกอบการสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีความจำเป็นต้องถือครองมากกว่า และใช้เพื่อการพัฒนาการประกอบการของตนจริงๆ ก็ให้คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้อินญาให้ถือครองเพิ่มเติมมากขึ้นได้ จึงน่าจะเป็นทางออกที่เหมาะสม และเห็นว่าเป็นทางสายกลางที่น่าจะมีความพอดี คือ สนับสนุนการกระจายการถือครอง และป้องกันการกักตุนที่ดิน แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา การทางด้านพาณิชย์ อุตสาหกรรม และการเกษตรแต่อย่างใด

อีกฉบับหนึ่งก็คือ ร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ปฎิรูปที่ดิน ที่กำหนดให้มีการแจกเอกสารสิทธิ์ สปก.4-01 ให้แก่เกษตรกรที่ครอบครองทำกินในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดสภาพป่าแล้ว และได้ครอบครองทำมาหากินมานานแล้ว ให้ได้เอกสารสิทธิ์เท่าจำนวนที่ครอบครองแต่ไม่เกิน 100 ไร่ ได้เอกสารสิทธิ์ มีสิทธิ์ครอบครองตกทอดทางมรดกได้ แต่จะโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่นที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ไม่ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้โอนขายแล้วบุกรุกที่ป่าต่อ หากประสงค์จะกู้เงินมาลงทุน

ในที่ดินทำกินของตน ก็ให้กู้ด้วยการจำนอง ธกส.ได้ หากจำนองหลุดก็ให้ ธกส. ขายคืนแก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อจัดให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีไม่เพียงพอต่อการทำกิน ซึ่งเห็นว่าเป็นหลักการที่มีความพอดี และก็ได้โดยอาศัยกฎหมายฉบับนี้เป็นเครื่องมือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินก็สามารถดำเนินการจัดให้เกษตรกรได้เป็นเจ้าของถือครองที่ดินได้ โดยมีเอกสารสิทธิ์อย่างถูกต้องต่อมาจนกระทั่งวันนี้ ซึ่งเห็นว่าเป็นหลักการที่มีความพอดี และก็ได้โดยอาศัยกฎหมายฉบับนี้เป็นเครื่องมือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินก็สามารถดำเนินการจัดให้เกษตรกรได้เป็นเจ้าของถือครองที่ดินได้ โดยมีเอกสารสิทธิ์อย่างถูกต้องต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้

บทบาททางการเมืองนอกสภาของนายบัญญัติคือ การสร้างเครือข่ายทางการเมือง ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นในส่วนที่มีอยู่แล้วจะทำให้เข้มแข็ง ส่วนที่ไม่มีจะทำให้มีมากขึ้นโดยการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองที่มีแนวทางเดียวกัน ให้ได้รับเลือกตั้งด้วยวิธีการในการณรงค์หาเสียง การเป็นพันธมิตรกับกระบวนการทางสังคม และพันธมิตรกับพรรคการเมือง การเข้าหาบุคคลที่เป็นบุคคลสำคัญในทางการเมือง หรือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ เป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมชั้นสูง และการแสวงหาการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง การพยายามสร้างเครือข่ายทางการเมือง เพื่อระดมการสนับสนุนจากประชาชนและเพื่ออำนวยความสะดวกทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ระบบการเมืองเริ่มเปิดกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น พรรคการเมืองก็จำเป็นต้องแสวงหาความสนับสนุนจากประชาชนเพื่อรวบรวมคะแนนเสียงให้มากที่สุด เพื่อชนะการเลือกตั้งและเข้าไปใช้อำนาจทางการเมืองตัดสินใจนโยบายสาธารณะ โครงการที่รัฐบาลยุดิขึ้นเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติจัดสรรคุณค่าต่างๆ ให้แก่สังคม ยังสามารถจำแนกนโยบายสาธารณะออกเป็น 2 ประการ คือ ประการแรกนโยบายสาธารณะ คือ แนวทางการปฏิบัติของรัฐบาล ประการที่สอง นโยบายสาธารณะ คือ โครงการสำคัญๆ ที่รัฐจะต้องจัดให้มีขึ้น ด้วยการกำหนดเป้าหมายและวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สิ่งเหล่านี้ย่อมจะหมายรวมถึงสถาบันต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และกระบวนการทั้งหลายที่จะช่วยให้นโยบายสาธารณะมีลักษณะที่สอดคล้องกฎหมายอยู่เสมอ ดังนั้นนายบัญญัติได้ร่วมกับนักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์จัดทำนโยบายสาธารณะ คือนโยบายด้านรากฐานชีวิตที่มีคุณภาพ เช่น ครอบครัวที่พร้อมดูแลเด็กในครรภ์ ส่งเสริมการเป็นแม่และพ่อที่ดี การศึกษาเพื่อพัฒนาคน นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลักประกันการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กประถมไม่ต้องเรียนหนังสือมาก แต่ต้องเรียนรู้เป็นการเรียนภาษาที่สองตั้งแต่เด็ก คินครูให้นักเรียน นโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ โครงสร้างพื้นฐานแข็งแกร่งระบบขนส่งเชื่อมทั้งประเทศ ทำเรืออันดามัน ประตุการค้าสู่โลกตะวันออกกลาง เปิดรับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทัน ร่วมสร้างอาเซียน เสริมอำนาจต่อรองของประเทศ เปิดรับธุรกิจต่างด้าวที่มีความ

จริงใจ นโยบายการเมืองคือ การบริหารภาครัฐเป็นการแข่งขันธุรกิจอย่างเป็นธรรม คุ่มครอง ผู้บริโภค ทำให้คนอยากดูแลสิ่งแวดล้อม ปฏิรูปส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน นโยบายด้านสังคม คุณภาพ ตัดต้นตอปัญหายาเสพติด ดูแลการบริโภคสุรา ปฏิรูปอำนาจรัฐ ปฏิรูประบบราชการ ล้างทุจริตในระบบราชการ ปฏิรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค ประการสำคัญการนำมิติ “การตลาด” มาใช้ในการเลือกตั้ง การลงพื้นที่หาเสียง เชื่อมเยินประชาชน การร่วมงานพิธีการต่างๆ ของชาวบ้าน การสำรวจความเห็นเฉพาะกลุ่ม จัดสัมมนากลุ่มย่อยกับกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มสังคมด้านต่างๆ จัดงานพบปะระหว่างพรรคกับประชาชนในนาม “สัมภาษณ์ประชาชน” จัดทำแบบสอบถามเป้าหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และได้สัมผัสกลุ่มเป้าหมายด้วยตัวเอง สร้างเครือข่ายกับกลุ่มต่างๆ ในสังคม และได้เห็นความต้องการของกลุ่มต่างๆ อย่างชัดเจน สร้างความชัดเจนในการประกาศแผนงานในนามของพรรคการเมือง ไม่ใช่เฉพาะในนามตัวบุคคลของพรรค ได้ข้อมูลชัดเจนถึงจุดอ่อนจุดแข็งของพรรค และความต้องการ ความคาดหวังจากพรรค

บทบาทการเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายบัญญัติเป็นรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ช่วงระหว่าง พ.ศ. 2530-พ.ศ. 2546 จึงก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งหัวหน้าพรรคในเดือนเมษายน ตามการเลือกของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หลังนายชวนหมุดวาระไป ได้รับฉายาว่า “บัญญัติ 10 ประการ” เนื่องจากมักพูดหรือสัมภาษณ์ติดคำว่า “ประการ” และ “ประการต่อไป” ถ้อยแถลงของ นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ที่บ้านโลก ต.กลางใหญ่ อ.เชิงใน จ.อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ว่า “ยอมรับความรู้ความสามารถของนาย อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แต่ที่เลือกนายบัญญัติเป็น หัวหน้าพรรคเพราะเป็นผู้มีความอาวุโสกว่า เป็นหัวหน้าพรรคขาดตาทัพไปก่อน เพราะรู้ว่าถึงอย่างไรการเลือกตั้งครั้งหน้าพรรคประชาธิปัตย์ก็เป็นฝ่ายค้าน” แม้ก่อนหน้านี้นายชวนจะเคยท้วงติงว่า “สถานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์จะเป็นหัวหน้าพรรคในลักษณะขาดตาทัพไม่ได้ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์จะต้องเป็นหัวหน้าพรรคอย่างแท้จริง” เป็นการสะท้อนถึงปัญหาที่ดำรงอยู่ภายในพรรคประชาธิปัตย์ เป็นปัญหาอันเนื่องแต่ศักยภาพในการนำของนายบัญญัติ ทำให้ภาพของนายบัญญัติแทนที่จะเข้าไปยืนประจบคู่กับ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้อย่างองอาจสง่างามและเสมอภาคเท่าเทียม ตรงกันข้ามกลับยิ่งทำให้ถอยห่างออกไปจาก พ.ต.ท. ทักษิณ มากยิ่งขึ้น บทบาทในการเป็นหัวหน้าพรรคที่มีความสำคัญพอๆ กับการนำสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งคือ การตั้งกระทู้ และการขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ ดังนั้นนายบัญญัติในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และผู้นำฝ่ายค้านในสภาทำหน้าที่ในการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจซึ่งเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ รัฐมนตรี

หลายท่านตอบไม่ตรงคำถามหรือเลี่ยงที่จะตอบคำถาม ความเด่นของนายบัญญัติในการนำทีมอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ ไม่เพียงแต่เสนอคำถามถึง “ทีมเวิร์ก” และ “กระบวนทัศน์ใหม่” ในการตรวจสอบและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล หากแต่ยังนำไปสู่การเปรียบเทียบระหว่างบทบาทของนายชวนกับบทบาทของนายบัญญัติ ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ (สารประชาธิปัตย์ 2546: 13)

ประการสำคัญ การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ต้องถือว่าเป็นการทำหน้าที่ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ของนายบัญญัติอย่างแท้จริง ประเด็นที่น่าสนใจคือ ตัวผู้นำพรรคหากเปรียบเทียบระหว่างนายบัญญัติ กับ พ.ต.ท. ทักษิณ ต้องยอมรับว่าข้อดีและผลงานของนายบัญญัติยังห่างไกลจาก พ.ต.ท. ทักษิณ ไม่ว่าความรู้ความสามารถในการบริหารงานหรืองานทางด้านเศรษฐกิจ ประการสำคัญสถานะทางการเงินของหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ปรากฏว่านายบัญญัติมีฐานะทางการเงินเมื่อเปรียบเทียบกับฐานะทางการเงินของหัวหน้าพรรคไทยรักไทย พ.ต.ท. ทักษิณ ปรากฏว่าฝ่ายหลังนั้นมีทรัพย์สินส่วนตัวและของครอบครัวมากกว่า หากนับรวมกิจการทั้งหมดที่อยู่ในเครือชินคอร์ป มีอยู่อย่างเดียวกับนายบัญญัติเหนือกว่า พ.ต.ท. ทักษิณ คือ ประสบการณ์ทางการเมืองมากกว่า 30 ปี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่เคยสอบตก เป็นนักการเมืองอาชีพร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพรรคประชาธิปัตย์มาเกือบครึ่งชีวิต เป็นมาแล้วทั้งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีหลายกระทรวง หรือแม้แต่เป็นฝ่ายค้านตรวจสอบรัฐบาลก็เป็นภาพลักษณ์ที่ติดตัวนายบัญญัติมาอย่างต่อเนื่อง แต่เหนือสิ่งอื่นใดบทบาทของหัวหน้าพรรคที่สำคัญยิ่งของนายบัญญัติ คือการวิเคราะห์การเมืองที่เอนจัดแทบทุกนัดของการประชุมพรรคประชาธิปัตย์ จะต้องทำหน้าที่วิเคราะห์การเมืองทั้งในระดับบนดินและใต้ดิน

วิชญ์ บุญมาร์ตัน (2548 : 9) อธิบายว่า ปัญหาความขัดแย้งภายในพรรคอันเกิดมาจากระบบบริหารงานภายในพรรคที่ลึ้มเหลว พรรคประชาธิปัตย์ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นพรรคการเมืองที่เล่นการเมืองเก่งที่สุดพรรคหนึ่งของเมืองไทย ไม่เว้นแม้แต่การเล่นการเมืองภายในพรรคเพื่อช่วงชิงอำนาจระหว่างกลุ่มทศวรรษใหม่ของ พล.ต.สนั่น กับกลุ่มผลัดใบที่นำโดยนายชวน จนทำให้พรรคไร้ซึ่งความเป็นเอกภาพ จะเห็นได้ชัดเจนจากการที่ พล.ต.สนั่น พร้อมแกนนำบางคนลาออกไปตั้งพรรคมหาชน อาจกล่าวได้ว่าประชาธิปัตย์แพ้ภัยตัวเองก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง ผลของการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 นายบัญญัติสามารถนำพาทีมผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคประชาธิปัตย์ให้ได้รับเลือกและมีผู้แทนเข้าสู่สภาได้ถึง 96 คน ได้สร้างคำถามจากปรากฏการณ์นี้ในสังคมว่า “เขาทำได้อย่างไร” ขณะเดียวกันประชาชนทั่วไปที่สนใจการเมืองต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 พรรคประชาธิปัตย์มีความดีกว่าพรรคไทยรักไทย นั่นเป็นเพราะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์อย่างนายบัญญัติไม่มีจุดขาย

เพียงพอ แลมีจุดด้อยในหลายๆด้าน เมื่อเทียบกันทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของหัวหน้าพรรคไทยรักไทยแตกต่างกันเป็นอย่างมาก นายบัญญัติกล่าวไว้ว่าในฐานะผู้นำที่ไม่สามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ แม้ว่าเหตุและปัจจัยที่ทำให้แพ้เลือกตั้งอาจจะมาจากหลายส่วนก็ตาม และที่สำคัญเคยพูดไว้ว่าถ้าหากผลการเลือกตั้งออกมาได้น้อยกว่าเดิม ก็จะลาออกจากตำแหน่งซึ่งจะมีผลทันที

ประการสำคัญ นายบัญญัติซึ่งนั่งในตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของพรรคได้กำหนดเป็นขั้นตอนเพื่อพรรคจะได้ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง โดยมีประเด็นที่น่าสนใจคือ การวางแผนติดตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การมอบหมายงานให้ผู้บริหารระดับสูงของพรรคได้รับผิดชอบ การจัดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยการจัดให้มีกองงานโฆษกพรรค การให้สิทธิขาดในการตัดสินใจในส่วนต่างๆ จัดให้มีทีมงานที่ปรึกษาหัวหน้าพรรค การจัดทีมงานที่มีความสามารถเพื่อเข้าพบกลุ่มบุคคลกลุ่มต่างๆ เป็นต้น แนวคิดทางการเมืองและการทำงานในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ของนายบัญญัติที่น่าสนใจ และเป็นแนวคิดที่ใช้ในการทำงานของพรรคประชาธิปัตย์ให้รอดพ้นวิกฤตทางการเมืองในขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค คือ การทำพรรคให้เหมือนบ้าน การถือหลักการบริหารที่ยึดหลักเหตุและผล หลักถูกและผิด การรักษาภาพประชาธิปัตย์ที่เป็นพรรคที่ยึดถือหลักความถูกต้องในการทำงาน การไม่ก้าวล่วงงานที่ได้รับมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ (สารประชาธิปัตย์ 2546 : 13) เป็นความจริงที่มีอาจปฏิเสธได้ว่า แม้นายบัญญัติจะทำให้พรรคประชาธิปัตย์รอดพ้นจากวิกฤตทางการเมืองได้ก็จริง แต่นายบัญญัติเกือบทำให้พรรคประชาธิปัตย์ถูกยุบ อันเนื่องมาจากการใช้จ่ายเงินกองทุนพัฒนาการเมืองจำนวน 29 ล้านบาท กรรมการการเลือกตั้งอ้างว่าพรรคประชาธิปัตย์นำเงินไปใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์รวมถึง กรณีถูกกล่าวหากระทำผิด พ.ร.บ. หลักทรัพย์ กรณีฟอกเงิน 258 ล้านบาท บริจาคให้พรรคประชาธิปัตย์หลังพบว่า มีการว่าจ้างบริษัท เมชไออะบิลิเนส ครีเอชั่น จำกัด ทำสื่อโฆษณาหาเสียงและที่ปรึกษาด้านประชาสัมพันธ์ในโครงการต่างๆ รวม 258 ล้านบาท

วิสุทธิ์ โพธิแท่น กรรมการการเลือกตั้ง (2553) อธิบายว่าข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือว่ามีการให้หรือบริจาคเงินจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ผ่านทางบริษัทเมชไออะบิลิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด แล้วให้บริษัทเมชไออะบิลิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด โดยนายประจวบ หรือนายคณาปติ สังขาว ส่งเงินให้พรรคประชาธิปัตย์ผ่านบุคคลผู้เป็นญาติใกล้ชิด กับบุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่สำคัญในพรรคประชาธิปัตย์บางคน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ อันเป็นการให้หรือบริจาคโดยวิธีการลับ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง จึงน่าเชื่อว่าพรรคประชาธิปัตย์ โดยเฉพาะนายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ เลขานุการพรรคประชาธิปัตย์ รู้หรือควรรู้ในเรื่องที่มีชอบดังกล่าว มีลักษณะเป็นการรับบริจาคโดยไม่เปิดเผย อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามนัยแห่ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2541 จึงส่งเรื่องให้อัยการสูงสุด ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ แต่แล้วศาลรัฐธรรมนูญก็วินิจฉัยโดยเสียงข้างมาก 4 ต่อ 3 ให้ยกคำร้อง เพราะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ด้านวิสัยทัศน์โดยรวมของนายบัญญัติกล่าวได้ว่า แม้พรรคประชาธิปัตย์จะก่อตั้งมายาวนานกว่าครึ่งศตวรรษ แต่ก็ไม่ได้เป็นพรรคที่มีหลักการหรือแนวคิดที่มั่นคง อาจจะเป็นเพราะพรรคประชาธิปัตย์ถนัดที่จะเป็นฝ่ายค้านมากกว่าฝ่ายรัฐบาลอย่างที่เราได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ กระนั้นวิสัยทัศน์ของนายบัญญัติ ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ก็พอจะอนุมานได้ว่าคือหนึ่งในวิสัยทัศน์ที่ใช้เป็นเข็มทิศในการนำพาพรรค หลังจากได้รับตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เรียบร้อยแล้ว วิสัยทัศน์ของนายบัญญัติคือการกำหนดยุทธศาสตร์ 3 ป. คือ ป.เปิด เป็นการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มสาขาอาชีพต่างๆ ป.ปรับ คือ ปรับการบริหารจัดการปรับขบวนการของพรรคให้มีความคล่องตัวมากขึ้น มีความพร้อมมากขึ้น มีศักยภาพมากขึ้น ในส่วนของการปรับ คือ การปรับการบริหารภายในพรรคแบ่งกลุ่มภารกิจ 8 กลุ่มงาน ได้แก่ ด้านการวางแผนการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการเกษตร ด้านสังคม ด้านกฎหมาย ด้านการอำนวยความสะดวก และรับฟังความคิดเห็นพร้อมทั้งวางแผนติดตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ตามคำกล่าวของชวนู ที่ว่า รู้เขารู้เรา ร้อยรบมิพ่าย ไม่รู้เขารู้เรา ร้อยรบจักพ่าย โดยใช้ทีมงานยุทธศาสตร์ของพรรคเป็นหน่วยงานหลัก ที่สำคัญเช่นเดียวกันก็คือการดำเนินงานของสาขาพรรคซึ่งเป็นเครือข่าย นายบัญญัติได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ต่อสาขาของพรรคซึ่งมีอยู่เพียง 200 สาขา ซึ่งนายบัญญัติคาดหวังว่าทุกเขตพื้นที่ทุกเขตเลือกตั้งจะต้องมีสาขาหรือมีศูนย์ของการประสานงานที่ชาวบ้านสามารถที่จะเข้ามาปรับทุกข์หรือเข้ามาร้องเรียนได้ ประการสุดท้าย นายบัญญัติมีความคาดหวังว่า ป.เปลี่ยน เปลี่ยนแนวคิด เปลี่ยนหลักคิด เปลี่ยนวิธีการ โดยเฉพาะการเปิดให้มีการตั้งวงสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรคกับนักวิชาการอิสระในสาขาเศรษฐศาสตร์ ถึงปัญหาเศรษฐกิจ และนำเอาความคิดเห็นมาทำเป็นนโยบายสาธารณะเป็นนโยบายของพรรคในวันข้างหน้า (สารประชาธิปัตย์ 2546 : 9)

ประการสุดท้ายบทบาทของนายบัญญัติ ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ คือ การใช้แนวคิดจากตำราพิชัยสงครามของซุนวูมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการบริหารพรรค เป็นพรรคการเมืองที่ดำเนินนโยบายตรงข้ามกับพรรคไทยรักไทย และมีขั้นตอนเพื่อความสำเร็จที่สำคัญ คือ การวางแผนติดตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยใช้ทีมงานยุทธศาสตร์ของพรรคเป็นหน่วยงานหลัก การมอบหมายให้ผู้บริหารระดับสูงของพรรคได้รับผิดชอบตามความสมัครใจ และ

ความสามารถที่มีอยู่ จัดให้มีทีมงานเพื่อการจัดหางบประมาณสนับสนุนการทำงานของพรรค การสร้างพันธมิตรทางการเมือง และการสร้างมาตรการ การย้ายพรรค ประการสำคัญสิ่งที่นายบัญญัติสามารถนำพาพรรคประชาธิปัตย์ให้รอดพ้นวิกฤตทางการเมือง คือการทำพรรคให้เหมือนบ้าน การถือหลักการบริหารที่ยึดหลักเหตุและผล หลักถูกและผิด การทำงานไม่เข้าข้างใครที่ทำผิดไม่กลั่นแกล้ง ใครที่ทำดีให้รางวัลแก่ผู้ทำดีและลงโทษผู้ทำผิด การรักษาภาพประชาธิปัตย์ที่เป็นพรรคที่ยึดถือหลักความถูกต้องในการทำงาน นักการเมืองต้องไม่มีสีเทา มีเพียงสีขาวและสีดำ ไม่มีการทำงานที่หลบซ่อน งานทุกอย่างสามารถเปิดเผยได้ (สารประชาธิปัตย์ 2546: 9)

ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว บทบาททางการเมืองของนายบัญญัติคือ บทบาทในสภา บทบาทนอกสภา และบทบาทของหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ดังนั้นการศึกษาถึงบทบาททางการเมืองของบุคคลสำคัญๆ นั้น ก็มีความสำคัญในส่วนที่จะทำให้ทราบถึงการสะท้อนความหมายใดๆ อันมีส่วนสำคัญทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากบทบาททางการเมืองของบุคคลนั้นๆ อันหมายถึงบทบาททางการเมืองที่มีความสำคัญที่เกิดขึ้นจากสถานภาพทางการเมือง หรือบทบาทในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือบทบาทในฐานะหัวหน้าพรรค ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์นำพาพรรคให้รอดพ้นวิกฤตทางการเมือง รวมถึงบทบาทการเป็นผู้นำที่ต้องคอยดูแลผู้ที่ตามมาข้างหลัง การได้รับและการให้กำลังใจเพื่อนร่วมงานและคนรอบข้าง มีเพื่อนร่วมงานที่ดีมีฝีมือ เป็นมืออาชีพในการทำงาน มีทีมงานเจ้าหน้าที่พรรคที่เข้าใจงาน และมีความจริงจังที่เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ได้แสดงออกที่จะแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หลักของพรรค การเลือกใช้คนที่มีความสามารถ การไม่ก้าวก่ายหน้าที่ยิ่งกันและกัน การรู้สภาวะการณ์ที่เป็นปัจจุบันทางการเมือง การจัดหางบประมาณสนับสนุนการทำงาน การสร้างพันธมิตรสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองกับพรรคการเมืองอื่น และมีการทำงานทางการเมืองที่พลิกแพลงไปตามสถานการณ์ ล้วนเป็นเหตุสำคัญแห่งความสำเร็จทั้งสิ้นในการทำงานทางการเมืองภายใต้ธงของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งทั้งหมดนี้น่ามาสู่คำถามในการศึกษาวิจัยว่า “บทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์นั้นเป็นอย่างไร”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

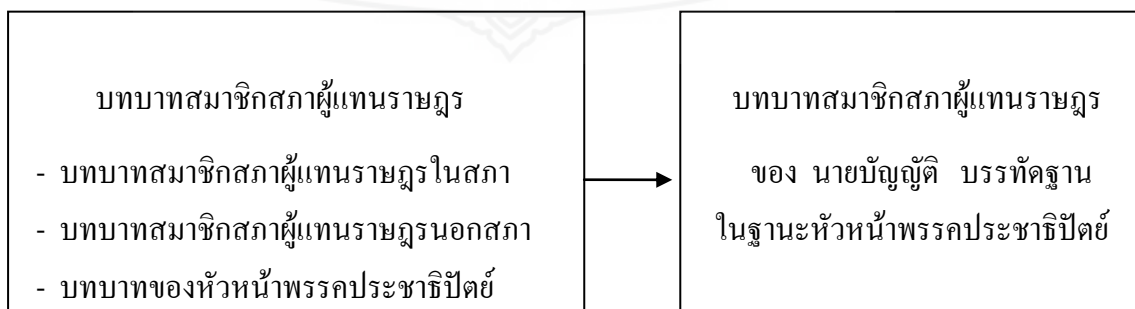
เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ระหว่าง พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2548

3. กรอบแนวคิดของการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาททางการเมืองในช่วงที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ และศึกษาบทบาททางการเมืองในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ว่ามีบทบาททางการเมืองเป็นอย่างไร

ดังนั้นกรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงเป็นการกล่าวถึงบทบาทการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีบทบาทหน้าที่ แยกไปตามสถานภาพในกระบวนการต่างๆทางการเมืองสำหรับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นประกอบด้วย บทบาทภายในสภา ซึ่งได้แก่อำนาจในการตรากฎหมาย อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจในการให้ความเห็นชอบ เป็นต้น นอกจากนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังต้องสร้างบทบาทภายนอกสภาผู้แทนราษฎรในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆของประชาชน และบทบาทหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ คือการกำหนดนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ การดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์ ว่าเป็นอย่างไร

การที่จะศึกษาภูมิหลัง หรือบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐานในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกเข้าใจถึงลักษณะบทบาททางการเมืองที่แสดงออกต่อสังคม โดยเฉพาะบริบทของฝ่ายการเมืองอย่างสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ หรือนักเคลื่อนไหวนอกพรรคอย่าง พรรคเพื่อไทย พรรคการเมืองใหม่ ประการสำคัญกลุ่มองค์กรเอกชนภาคประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสื่อมวลชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อสะท้อนบทบาททางการเมืองต่อสังคมว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการเองจะได้ทราบบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ได้รอบด้าน ครบถ้วน และสอดคล้องกับบทบาททางการเมืองในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในบทบาทของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภา และบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกสภา รวมถึงบทบาทของหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร

4.2 ประชากร – กลุ่มตัวอย่างวิจัย เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจงโดยเฉพาะสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ หรือนอกพรรคเช่น พรรคเพื่อไทย พรรคการเมืองใหม่ และนักวิชาการซึ่งบุคคลที่คัดเลือกแบบเจาะจงนี้สามารถบอกได้ว่า บทบาทในสภา บทบาทนอกสภา และบทบาทของการเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เป็นอย่างไร บุคคลเหล่านี้เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หรือร่วมงานทางการเมืองกับนายบัญญัติมาแล้ว ประการสำคัญผู้วิจัยได้เพิ่มบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับนายบัญญัติ คือ นักวิชาการท้องถิ่นใน จังหวัดสงขลา และประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างวิจัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพื้นที่จังหวัดสงขลา

4.4 ขอบเขตด้านเวลา เป็นการศึกษาในช่วงเวลาที่นายบัญญัติ บรรทัดฐาน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและบทบาทของหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ โดยแบ่งเป็นช่วงๆของชีวิตตามลำดับ ดังนี้

4.4.1 ในส่วนของภูมิหลังประวัติของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน จะเน้นศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงภูมิหลังการศึกษาจนถึงการทำงานรับราชการและเริ่มต้นชีวิตของนักการเมืองอาชีพในช่วง พ.ศ. 2509 – พ.ศ. 2518

4.4.2 บทบาททางการเมืองของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภา ระหว่าง พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2546

4.4.3 บทบาททางการเมืองของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกสภา ระหว่าง พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2546

4.4.4 บทบาททางการเมืองในช่วงดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ระหว่างพ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2548

5. นิยามคำศัพท์เฉพาะ

5.1 บทบาททางการเมือง คือ การที่ตัวแทนของพรรคการเมืองได้ลงเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ และชนะการเลือกตั้ง จึงได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือได้รับการคัดเลือกจากพรรคให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือตำแหน่งทางการเมือง ได้กระทำตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ทางการเมือง เช่น บทบาทในสภาผู้แทนราษฎร คือการใช้อำนาจนิติบัญญัติ บทบาทนอกสภาผู้แทนราษฎร คือการพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ นำความทุกข์ร้อนของประชาชนมาเสนอในสภา และบทบาทในฐานะสมาชิกของพรรคการเมือง คือการคัดสรรบุคลากรทางการเมือง การอบรมกล่อมเกลากองทัพการเมือง การสื่อสารทางการเมือง เป็นต้น

5.2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ บุคคลที่ตัวแทนของพรรคการเมือง ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างเป็นทางการ โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเลือกตั้งจนชนะการเลือกตั้ง จึงได้รับการแต่งตั้งและมีอำนาจหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้หมายถึงบุคคลลงที่ลงสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ และชนะการเลือกตั้งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อไปทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร เช่น การเสนอกฎหมาย การตั้งกระทู้ การเสนอญัตติ และการเปิดอภิปราย

5.3 การเลือกตั้ง คือ กระบวนการและการทำกิจกรรมทางการเมืองในช่วงที่มีการเลือกตั้งในพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งประกอบไปด้วย การคัดเลือกสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมทั้งประกาศนโยบายในการทำงานทางการเมืองของพรรคให้ประชาชนใช้ประกอบการพิจารณา การประกาศนโยบายหาเสียงเลือกตั้ง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆ เพื่อแข่งขันกับพรรคการเมืองอื่น และชักจูงหรือโน้มน้าวให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งชื่นชอบและลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครของพรรคตนเองให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง

5.4 พรรคการเมือง คือ คณะบุคคลซึ่งมารวมกันเพราะมีความเห็นตรงกัน ในหลักใหญ่ของเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และมีความมุ่งหมายที่จะเป็นรัฐบาลอำนาจการปกครองประเทศตามแนวนโยบายของพรรค ที่ประชาชนให้ความเห็นชอบเมื่อโอกาสอำนวย โดยมีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ และมีประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคอย่างเป็นทางการ มีการทำหน้าที่แทนประชาชนในเบื้องต้น โดยการเลือกเฟ้นสมาชิกที่มีคุณสมบัติดี มีเกียรติประวัติและผลงานในอดีตที่มีความเหมาะสมมาทำหน้าที่รับใช้ประชาชน สมัครรับเลือกตั้งในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พร้อมทั้งเสนอแนะนโยบายในการทำงานทางการเมืองของพรรค เพื่อให้ประชาชนได้พิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งและเห็นว่าสามารถแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ที่เขา กำลังประสบอยู่ได้ เช่น พรรคประชาธิปัตย์ ที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีสาขาพรรคทั่วประเทศ

5.5 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในสภา คือ การใช้อำนาจนิติบัญญัติ และมีหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร รวมทั้งมีหน้าที่ในการบริหารประเทศเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมืองนั้นๆ ได้รับเสียงข้างมากและได้จัดตั้งรัฐบาล หรือพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างน้อยทำหน้าที่ในฐานะฝ่ายค้านตรวจสอบการทำงานของฝ่ายรัฐบาล

5.5.1 บทบาทและหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติ คือ มีบทบาทและหน้าที่ในการออกกฎหมาย เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ไม่มีความชอบธรรมหรือตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขึ้น โดยการพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติที่มีอยู่เสนอเข้าสู่สภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาลงมติ

5.5.2 บทบาทและหน้าที่ในการควบคุมการบริหารประเทศของรัฐบาล คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ควบคุมดูแลการทำงานของฝ่ายรัฐบาล เพื่อให้เป็นไปตามผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งมีหลายวิธี เช่น การขอเปิดอภิปราย การเสนอญัตติ การตั้งกระทู้ถาม

5.6 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทนอกสภา คือ การทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชน ในลักษณะเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนในลักษณะต่างๆ ซึ่งกระทำได้ในลักษณะต่างๆ กัน คือ

5.6.1 การออกเยี่ยมราษฎร เพื่อรับฟังปัญหาหรือความต้องการของประชาชน และนำปัญหานั้นไปแจ้งยังรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือการนำประชาชนผู้เดือดร้อน ไปพบเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการช่วยเหลือตามกำลังความสามารถของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเอง

5.6.2 การอภิปรายการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนในเรื่องการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐบาล รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เช่น การอภิปรายทางวิชาการในที่ต่างๆ

5.7 บทบาทหน้าที่ของพรรคการเมือง

5.7.1 บทบาทของพรรคการเมือง คือ บทบาทในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนกลุ่มต่างๆ ในสังคมการเมือง การให้ความรู้ทางการเมือง เช่น การจัดสัมมนาฝึกอบรมอภิปราย การให้ความรู้ผ่านสื่อสารมวลชน การสร้างผู้นำการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดภารกิจอุดมการณ์หน้าที่และบทบาทของพรรคการเมืองในอนาคต รวมถึงการสร้างความเป็นเอกภาพหรือความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคมการเมือง เพราะสถาบันทางการเมืองเป็นกลไกเชื่อมระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสร้างความเป็นธรรมในสังคม

5.7.2 หน้าที่ของพรรคการเมือง คือ หน้าที่ในการรวบรวมความต้องการและผลประโยชน์หลากหลายในสังคมการเมือง มาทำการศึกษาวิเคราะห์และบูรณาการให้เกิดนโยบาย

และมาตรการต่างๆของพรรคที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของพรรค เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของพรรคสำหรับการแข่งขันการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสวงหาอำนาจทางการเมืองให้ได้จัดตั้งเป็นรัฐบาล และจะต้องมีหน้าที่ที่ต้องมีการรับผิดชอบต่อประชาชนหรือสาธารณชน โดยการทำหน้าที่เป็นรัฐบาลที่มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตฉ้อโกง รวมถึงการทำหน้าที่ของการเป็นฝ่ายค้านที่ดีในสภาและนอกสภา

5.8 นโยบายพรรค คือ การที่พรรคประชาธิปไตยโดยการนำของหัวหน้าพรรคของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ประกาศในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ว่าสร้างคน สร้างอนาคต ซึ่งเป็นนโยบายในการหาเสียงและเป็นแนวทางในการทำหน้าที่ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปไตย

5.9 สมาชิกพรรค คือ ผู้ที่สมัครในนามพรรคประชาธิปไตย เป็นผู้เข้าร่วมงานกับพรรค ถ้าเป็นสมาชิกพรรคสามัญก็คือ ผู้สมัครเป็นสมาชิกมีคุณสมบัติตามที่พรรคกำหนดไว้ รวมทั้งมีสิทธิต่างๆตามข้อบังคับพรรคประชาธิปไตย

5.10 ผู้บริหารพรรค คือ ผู้บริหารพรรคประชาธิปไตยซึ่งเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค เช่น นายบัญญัติ บรรทัดฐาน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบ และเข้าใจถึงบทบาทการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน

6.2 ทำให้ทราบ และเข้าใจถึงบทบาทการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกสภาของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน

6.3 ทำให้ทราบ และเข้าใจถึงบทบาททางการเมืองของ นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปไตย

7. การนำเสนอผลการวิเคราะห์

ลักษณะสำคัญของการนำเสนอวิทยานิพนธ์เรื่องบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐานในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปไตย เป็นการเน้นนำเสนอด้วยการพรรณนา หรืออธิบายเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยจะกล่าวบรรยายหรืออภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและรายละเอียดต่างๆที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของรูปแบบการนำเสนอ และขั้นตอนต่างๆ คือ

บทที่ 1 บทนำ เน้นการนำเสนอบทบาททางการเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบด้วยบทบาทภายในสภา บทบาทภายนอกสภา บุคคลที่จะมีบทบาทได้จะต้องลงสมัครรับเลือกตั้ง และสังกัดพรรคการเมือง บทบาทของพรรคประชาธิปัตย์คือ บทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร ประการสำคัญวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ บทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ระหว่าง พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2548 และขอบเขตของการวิจัยจะกล่าวถึงภูมิหลังประวัติ ผลงานในฐานะ ส.ส.ของพรรคประชาธิปัตย์ และผลงานในการบริหารพรรคประชาธิปัตย์เป็นสำคัญ โดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยว่าบทบาททางการเมืองของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นอย่างไร

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของบุคคล
2. แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมืองในระบบการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง
4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมือง
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสากล และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. ประวัติพรรคประชาธิปัตย์

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย มีเครื่องมือดังนี้คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ใกล้ชิดในพรรคประชาธิปัตย์ และส.ส.ที่ใกล้ชิดในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มที่ 2 พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามพรรคประชาธิปัตย์ กลุ่มที่ 3 ประชากรในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือนักวิชาการ ประการสำคัญข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ และข้อมูลจากเอกสาร โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบการเก็บข้อมูลจากการสังเกต แบบการเก็บข้อมูลจากเอกสาร รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสุดท้ายการนำเสนอผลการวิเคราะห์

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานหรือประเด็นปัญหา
- ตอนที่ 2 ข้อเสนอที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ